

Programmaplan Implementatie Omgevingswet

Herijking voor de nieuwe Gemeente Land van Cuijk

Herijking van het Programma Implementatie Omgevingswet
T.b.v. de nieuwe gemeente Land van Cuijk en de gewijzigde implementatiedatum naar 1 januari 2023

Mei 2022
Versie 3.2

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1. Inleiding.....	3
2. Context.....	4
3. Doel en resultaten.....	4
4. Aanpak en planning.....	5
Project: Ambitie en Participatie	5
Project: Het Omgevingshuis (afgerond per 31 december 2021).....	6
Project: Proces en Opleiding	7
Project: Informatievoorziening	11
5. Programmaorganisatie	12
Organogram	12
Rollen en verantwoordelijkheden	12
Overlegstructuur	14
Werkafspraken	14
Rapportage.....	15
6. Stakeholderanalyse	15
Bestuurlijke organisatie.....	15
Ambtelijke organisatie.....	15
7. Middelen	16
Raming investeringskosten	16
Urenraming	16
8. Risico's en beheersmaatregelen	17
Bijlage 1: Minimale acties Omgevingswet (Versie 4.0 / augustus 2021).....	18
Bijlage 2: Overzicht stakeholders en minimale acties	25
Bijlage 3: Gedetailleerde kostenraming	26
Raming investeringskosten	26
Bijlage 4: Gedetailleerde urenraming	28

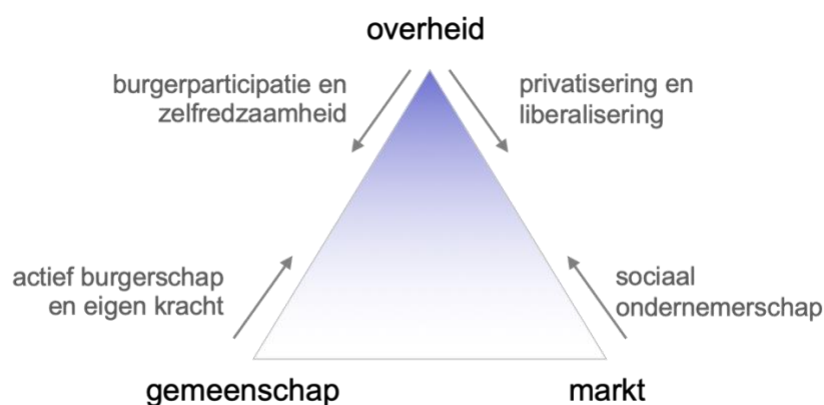
1. Inleiding

Snellere besluiten en meer duidelijkheid voor burgers en bedrijven. Het waarmaken van de verbeterdoelen van de Omgevingswet vraagt om anders denken en werken. Samenwerken met ketenpartners en inwoners, andere manieren om belangen te wegen en om met een nieuwe bril te kijken naar regels. Iedere professional in de fysieke leefomgeving gaat het merken in het dagelijks werk. Dit geldt ook voor de nieuwe gemeente Land van Cuijk die op 1 januari 2022 is ontstaan na herindeling van de gemeenten Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert en Sint Anthonis. De nieuwe organisatie gaat met de Omgevingswet van buiten naar binnen werken. Dit programmaplan schetst de wijze van aanpak hiervoor. Het *Programma Implementatie Omgevingswet* wordt verder aangeduid als *PIO*.

De essentie van de Omgevingswet op hoofdlijnen:

- Reguliere vergunningaanvragen < 8 weken
- Anders toetsen
- Ja, tenzij principe
- Eén coördinerend behandelaar
- Regels begrijpelijk en toegankelijk
- Zaakgericht werken (statussen en informatie centraal)
- Participatie belanghebbenden

Afhandeling van alle initiatieven (groot en klein) vindt plaats binnen één loket, volgens het principe: één plan, één procedure, één besluit. De essentie van de Omgevingswet ligt in lijn met de veranderende verhoudingen tussen overheid, gemeenschap en markt die al enige jaren gaande is. Onderstaand figuur visualiseert deze ontwikkeling (van der Steen et al, 2013).

We staan nu voor de uitdaging om dit te concretiseren in een nieuwe werkwijze die recht doet aan deze ontwikkelingen. Met een vooruitgeschoven implementatiedatum naar 1 januari 2023 en de veranderde ambtelijke en bestuurlijke omgeving, is gekozen voor een strakke programmastructuur waarbij bestuur, management, programmamanager, projectleiders en medewerkers aan elkaar verbonden zijn. Mensen uit de diverse nieuwe teams zijn in allerlei rollen betrokken bij PIO. We maken gebruik van een heldere rapportagestructuur aan gemeenteraad, college en management. Doelen, resultaten en aanpak zijn in dit programmaplan uitgewerkt.

Na de doorstart van PIO in maart 2020 is het programma nu herijkt naar de organisatiestructuur van de nieuwe gemeente Land van Cuijk. Tevens is rekening gehouden met de impact naar aanleiding van de wederom uitgestelde implementatiedatum van de Omgevingswet. Deze datum is van 1 juli 2022 doorgeschoven naar 1 januari 2023. Deze nieuwe versie van het programmaplan PIO beschrijft de nieuwe programmastructuur, de aangepaste planning en de herziene programmabegroting. Daarnaast geeft inzicht in de huidige stand van zaken en de op te leveren producten tot aan de implementatiedatum.

2. Context

PIO kent een aantal bijzondere omstandigheden waar rekening mee gehouden dient te worden. Ze vormen de uitgangspositie van het programma. Zo start het programma inhoudelijk niet bij nul, aangezien de voormalige gemeenten met PIO voorafgaand aan de herindeling al veel voorbereidende werkzaamheden hebben uitgevoerd. Ook hebben we te maken met een nieuwe ambtelijke organisatiestructuur, een nieuw college en een nieuwe raad.

Het huidige PIO is een vervolg op de vele werkzaamheden, plannen en ideeën uit de eerdere fases van het programma, waarbij gebruik is gemaakt van de ervaring en kennis die in het voortraject is opgedaan. PIO is gestart met vier projecten, waarvan er inmiddels één is afgerond:

- Ambitie en Participatie;
- Het Omgevingshuis (afgerond per 31 december 2021);
- Proces en Opleiding;
- Informatievoorziening

Terwijl gemeente Land van Cuijk werkt aan de implementatie van de Omgevingswet gaat de dienstverlening gewoon door. Zo worden bestemmingsplannen in procedure gebracht, komen dagelijks nieuwe principeverzoeken en conceptaanvragen binnen en loopt het proces van vergunningverlening gewoon door. Dit vraagt veel van betrokken medewerkers. Zorgen voor continuïteit in de dienstverlening én bijdragen aan de implementatie van de Omgevingswet én meebouwen aan het succes van de nieuwe gemeente Land van Cuijk.

In het eerste kwartaal van 2022 is het implementatietempo vanuit PIO bewust getemporiseerd. De komende tijd staan we voor de uitdaging om met het programma goed aan te sluiten bij de nieuwe ambtelijke en bestuurlijke organisatie. Met een geactualiseerde programmastructuur speelt PIO flexibel in op (nieuwe) landelijke en lokale ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet. Besluitvorming hierover vindt plaats via het verderop beschreven proces.

3. Doel en resultaten

Het doel van PIO is een tijdige implementatie van de Omgevingswet in termen van beleid en regelgeving, organisatie, processen, medewerkers en ICT. De implementatie voldoet aan het ambitieniveau dat de gemeenteraden van de voormalige gemeenten hebben vastgesteld. Vanuit de nieuwe gemeente Land van Cuijk wordt hier in het verdere vervolg van PIO verder invulling aangegeven.

Het resultaat van PIO is een op elkaar ingespeelde organisatie met een nieuwe werkwijze waarbij de initiatiefnemer centraal staat. De context waarbinnen dit tot stand komt is een bestuurlijke en organisatorische nieuwe omgeving. Hoewel deze dynamiek zeker inwerkt op het programma, mag dit niet afleiden van het gezamenlijke doel.

Resultaten vóór 1 januari 2023:

1. Bestaand beleid is in lijn gebracht met de Omgevingswet.
2. Processen zijn 'lean', inzichtelijk en gedigitaliseerd zodat een aanvraag omgevingsvergunning in behandeling kan worden genomen. Toezicht- en handavingsprocessen sluiten hierop aan.
3. Processen zijn aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).
4. In de procesgang is een operationele Omgevingstafel opgenomen waarin de samenwerking met partners voor het integraal en eenduidig behandelen van vergunningaanvragen is vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten (ODBN, provincie, waterschappen, GGD, VRB).
5. Totstandkoming van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan zijn georganiseerd.
6. De inhoud van Omgevingsvisie, Omgevingsplan en VTH-processen zijn op elkaar (én op de visies, plannen en procedures van o.m. rijk, regio en provincie) afgestemd.
7. Het participatiebeleid is voor de gemeente ontwikkeld.
8. Eigenaarschap en overdracht van PIO naar de lijnorganisatie is geborgd.

4. Aanpak en planning

De VNG heeft een overzicht uitgewerkt van de minimale voorbereidingen die een gemeente gedaan moet hebben om met ingang van 1 januari 2023 te werken volgens de Omgevingswet. Deze 27 actiepunten (**Bijlage 1**) zijn een nadere detaillering van de hiervoor genoemde resultaten en vormen het vertrekpunt voor PIO. Binnen PIO zijn de actiepunten vervolgens onderverdeeld naar vier projecten. Dit hoofdstuk beschrijft op hoofdlijnen de vier projecten met bijbehorende actiepunten. Verdere operationalisering en detaillering van de actiepunten is uitgewerkt in de onderliggende *Implementatieplanning*.

Project: Ambitie en Participatie

Het in een vroeg stadium vastleggen van de (bestuurlijke) *ambities* is essentieel voor een goede implementatie van de Omgevingswet. Het gaat dan vooral om de zogeheten kernopgaven voor de fysieke leefomgeving, de werkhouding en relatie met de inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen. Daarnaast speelt *participatie* in de Omgevingswet een belangrijke rol bij de totstandkoming van beleid en regelgeving. De wetgever beoogt hiermee om burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties direct te betrekken in het beleids- en besluitvormingsproces. Het project *Ambitie en Participatie* geeft invulling aan de volgende minimale acties:

Minimale actie	1. Ambitie, strategie, aanpak en financiën bepaald	Advies
Resultaat:	De gemeente heeft de ambities, strategie en aanpak voor de invoering van de Omgevingswet bepaald en de financiële consequenties in beeld gebracht.	
Acties:	- [Gereed] Vaststellen koersdocument en participatienota door de gemeenteraad - Vaststellen begroting met middelen voor invoering Omgevingswet	
Stakeholders	Gemeenteraad, College van B&W, DT en MT	
Datum gereed	1 januari 2023	

Minimale actie	6. Gemeentelijke adviescommissie ruimtelijke kwaliteit ingesteld	Eis (juridisch)
Resultaat	De gemeente heeft een commissie ingesteld die in ieder geval tot taak heeft te adviseren over de aanvragen van een omgevingsvergunning voor een Rijksmonument (gemeentelijke adviescommissie)	
Acties	- [Gereed] Harmoniseren Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK) als nieuwe commissie voor LVC - [Gereed] Opstellen verordening Commissie Ruimtelijke Kwaliteit LVC - [Gereed] Voorstel werkwijze en samenstelling CRK LVC - Huidige CRK benoemen als Gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit - Borgen van lid (drietal) met specialisatie monumenten/erfgoed in commissie	
Stakeholders	College van B&W	
Datum gereed	1 januari 2023	

Minimale actie	9. Participatie bij initiatieven ingericht	Eis (bedrijfsmatig)
Resultaat	De gemeente heeft de minimaal noodzakelijke processen en werkwijzen voor participatie bij initiatieven ingericht.	
Acties	- [Gereed] Vaststellen participatienota door voormalige gemeenteraden - [Gereed] Proces participatie beschrijven voor ontwikkelingen en vergunningen, met producten: - o Basisdocument Participatie bij de Omgevingswet - o Participatie bij de Omgevingsvergunning onder de Omgevingswet - o Participatiewijzer voor de initiatiefnemer - o Participatiewijzer voor de omwonenden - o Infographic - o Basisformat voor het gespreksverslag - o Werkwijze communicatie en participatie bij particuliere (bouw)initiatieven - Vaststellen beleidsregels participatie en verordening Verplichte participatie bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. - Oefenen met participatie onder de Omgevingswet	
Stakeholders	Gemeenteraad, College van B&W, Medewerkers, Inwoners en Initiatiefnemers	
Datum gereed	1 oktober 2022, met een oefenperiode tot 1 januari 2023	

Minimale actie	25. Financiële arrangementen met uitvoeringsdiensten herzien	Eis (bedrijfsmatig)
Resultaat	De gemeente heeft de financiële arrangementen met de uitvoeringsdiensten herzien.	
Acties	- [Gereed] Vaststellen interbestuurlijke werkafspraken in de regio (ODBN, Veiligheidsregio, GGD) - [Gereed] Verwerken interbestuurlijke werkafspraken in werkprocessen LVC - Oefenen met regionale samenwerkingspartners o.l.v. VNG	

	- Afspraken maken en vastleggen met ODBN en opnemen in de gemeentelijke begroting - Oefenen met inzet GGD en Veiligheidsregio aan de omgevingstafel, incl. financiële afspraken
Stakeholders	College van B&W, Medewerkers en Ketenpartners
Datum gereed	1 januari 2023

Minimale actie	27. Veranderopgave na 2022 bepaald	Advies
Resultaat	Gemeentebestuur, management en 'uitvoering' hebben een beeld van de verdere veranderopgave die voortvloeit uit de bedoeling van de wet en hebben op basis daarvan een aanpak gedefinieerd om de organisatie verder te laten groeien in de wijze waarop de Omgevingswet wordt uitgevoerd.	
Acties	- N.t.b.	
Stakeholders	College van B&W, MT en Medewerkers	
Datum gereed	1 januari 2023 (loopt mogelijk door)	

Project: Het Omgevingshuis (afgerond per 31 december 2021)

Het Omgevingshuis is een verwijzing naar het samenstellen van een stevig fundament waarop een nieuw huis kan worden gebouwd. Het fundament voor de Omgevingswet wordt gevormd door de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

De Omgevingsvisie is een strategische langetermijnvisie voor de gehele fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie vervangt bestaande structuurvisies, verkeers- en vervoersplannen, (delen van) de natuurvisie en milieubeleidsplannen. De omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de leefomgevingen gaat in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu & duurzaamheid, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur, cultureel erfgoed en recreatie en toerisme. Het is bedoeld als een beleidsinstrument voor de lange termijn.

Het Omgevingsplan volgt uit de Omgevingsvisie en heeft een bredere reikwijdte dan het huidige bestemmingsplan. Het is de bedoeling dat alle locatie- en functiegebonden regels betreffende de fysieke leefomgeving in het Omgevingsplan worden opgenomen. Dus bijvoorbeeld ook de regels van monumenten, erfgoed, welstand, terrassen, ligplaatsen, reclame etc.

Voor een goede implementatie van de Omgevingswet is het belangrijk om in een vroeg stadium te starten met deze cruciale onderdelen. Het project *Het Omgevingshuis* levert een belangrijke inhoudelijke bijdrage en geeft daarbij invulling aan de volgende minimale acties:

Minimale actie	16. Plan(ning) gemaakt voor een nieuw omgevingsplan	Advies
Resultaat	De gemeente heeft keuzen gemaakt over de uitgangspunten, structuur en insteek van het nieuwe Omgevingsplan. Daarbij is ook bepaald in welke stappen en in welk tempo het nieuwe Omgevingsplan wordt opgesteld. Eén en ander in lijn met de kaders vanuit rijks- en provinciale regelgeving en vastgelegd in een met de raad afgestemd plan van aanpak.	
Acties	- [Gereed] In 2022 een plan van aanpak maken voor realisering omgevingsplan - [Gereed maar herzien in 2022 vanuit project 'Proces en Opleiding'] Werkafspraken beschrijven overgang bestemmingsplan/Omgevingsplan	
Stakeholders	Gemeenteraad, College van B&W, Medewerkers, Ketenpartners, Inwoners en Initiatiefnemers	
Datum gereed	Vorbereiding vóór 1 januari 2023 en het definitieve omgevingsplan uiterlijk eind 2029	

Minimale actie	17. Programma luchtkwaliteit vastgesteld (VERVALLEN)	Eis (juridisch)
Resultaat	Per 1-1-22 beschikken die gemeenten die daartoe verplicht zijn over een vastgesteld programma luchtkwaliteit.	
Acties	- N.v.t.	
Stakeholders	Gemeenteraad, College van B&W en Medewerkers	
Datum gereed	Voor 10-2021	

Minimale actie	18. Kennis vergaard over kerninstrument programma	Advies
Resultaat	De gemeente heeft haar programma('s) vastgesteld en (zodra dit mogelijk is) gepubliceerd via DSO-LV.	
Acties	- [Gereed] Kennis opdoen over programma's - [Gereed] Inventariseren welke programma's moeten worden ontwikkeld - [Vervallen] Opstarten schrijven programma's - [Vervallen] Vaststellen programma door gemeenteraad - [Vervallen] Publiceren van programma via DSO-LV	

Stakeholders	Gemeenteraad, College van B&W en Medewerkers
Datum gereed	Voor 2024

Minimale actie	19. Omgevingsvisie in voorbereiding	Advies
Resultaat	De gemeente heeft wezenlijke stappen gezet in het formuleren van een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet, en heeft besloten of zij gebruik maakt van de gelijkstellingsbepaling, welke regelt dat een voor 1-1-22 vastgestelde Omgevingsvisie ook na '22 blijft gelden als Omgevingsvisie.	
Acties	- [Gereed] Plan van aanpak / Koersdocument Omgevingsvisie opstellen - [Gereed] Opleveren Koersdocument Omgevingsvisie	
Stakeholders	Gemeenteraad, College van B&W, Medewerkers, DT, MT, Ketenpartners en Inwoners	
Datum gereed	Voor 2024	

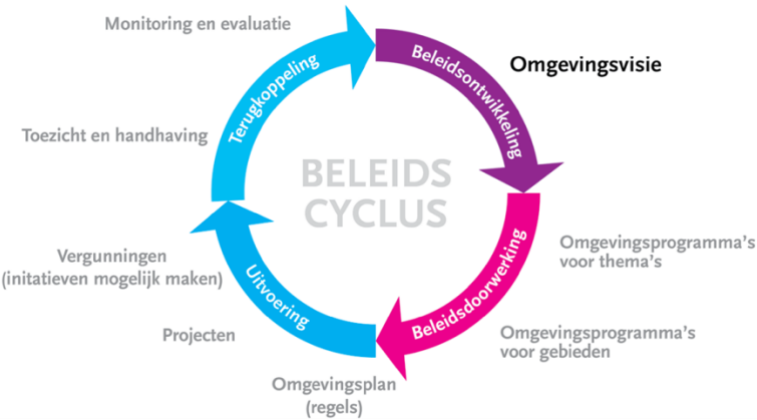
Project: Proces en Opleiding

Versterken samenwerking in de keten

Samenwerking tussen gemeente, initiatiefnemers en belanghebbenden bij de ontwikkeling en bescherming van de fysieke leefomgeving is een wezenlijk onderdeel van de Omgevingswet. De Omgevingswet intensiveert in diverse processen de samenwerking tussen overheden, zoals bij vergunningverlening, toezicht- en handhaving en de beleids- en planningsprocessen. Zo wordt bijvoorbeeld toegewerkt naar één digitaal loket waar een initiatiefnemer zijn of haar omgevingsvergunning kan aanvragen. Voor de initiatiefnemer is dat makkelijk en overzichtelijk, maar achter het loket zullen gemeenten, omgevingsdienst, provincie, GGD en rijk conform de Omgevingswet afspraken moeten maken met elkaar om samen de vergunningaanvraag te beoordelen. Om de benodigde samenwerking in de keten te realiseren is duidelijkheid over rollen en taken essentieel. Hierbij zijn goede informatie-uitwisseling en zaakgericht werken in de keten randvoorwaarden. Om deze ketensamenwerking vorm te geven neemt de gemeente Land van Cuijk deel aan het Regionaal Netwerk Omgevingswet (RNO). Daarnaast zijn in het voortraject vanuit de ODBN enkele werksessies georganiseerd en ook de komende periode is veel afstemming om samen gecoördineerd de ambities van de Omgevingswet te realiseren.

Verandering van werkwijze in organisatie en werkprocessen

Met de Omgevingswet wordt een beleidscyclus geïntroduceerd die richting geeft aan de werkprocessen van de gemeente bij de bescherming en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Mede hierdoor zullen de werkprocessen ingrijpend wijzigen. Daarnaast werken ook de inhoudelijke veranderingen van de Omgevingswet door in de werkprocessen.

Naar verwachting vindt er een verschuiving plaats van vergunningverlening naar toezicht en handhaving, als gevolg van een afname van het aantal vergunningplichtige activiteiten. Daarnaast vindt er een verschuiving van bevoegdheden van Rijk en provincie naar gemeenten plaats. Zo zijn alle gemeenten straks bevoegd gezag met betrekking tot bodemtaken, in plaats van de provincie. Dit vraagt om aanpassingen van de werkprocessen en procedures, niet alleen bij de gemeente maar ook in de keten in relatie tot de provincie en de omgevingsdienst.

Aanpassen van cultuur, gedrag en competenties

Werken volgens de Omgevingswet betekent meer integraal samenwerken waarbij veel interactie plaatsvindt tussen overheden, inwoners, bedrijven en andere partijen. Van overheden wordt een coöperatieve en oplossingsgerichte grondhouding verwacht, waarbij deze met elkaar samenwerken om initiatiefnemers en belanghebbenden van dienst te zijn. Dit vergt een “ja, mits” principe als uitgangspunt. Dit uitgangspunt kan

resulteren in veranderingen van cultuur en gedrag en ontwikkeling van (nieuwe) competenties van betrokken medewerkers.

Opleiding en ondersteuning

Met de Omgevingswet verandert het ruimtelijk instrumentarium. Medewerkers worden opgeleid in onder meer kennis van de nieuwe wet, de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Zoals gezegd is niet alleen de gewijzigde inhoud en techniek van belang, maar vooral ook de cultuurverandering binnen de organisatie. Ook hier wordt opleiding, training en waar nodig coaching ingezet. Uit de tussentijdse resultaten van de eerste projecten, experimenten en pilots die landelijk zijn uitgevoerd blijkt dat werken ‘in de geest van de Omgevingswet’, staat of valt met de cultuur van overheden. Samenwerking, ontkokering, respect voor elkaars belang en bovenal het algemeen belang wordt de nieuwe cultuur. Gedreven trekkers en ook tijd zijn nodig om deze werkwijze ook echt in de haarvaten van de organisatie door te laten dringen.

In de eerdere fase van PIO is geconstateerd dat er al veel gebeurt wat aansluit op dat wat de Omgevingswet van ons vraagt. Daarnaast werken de nieuwe vakteams al zo goed als mogelijk in de geest van de nieuwe wet. Hierbij is oog voor het integraal werken en de benodigde verandering op cultuurgebied. Vanuit PIO ondersteunen we vervolgens met een opleidingstraject (op maat) om inzicht en invulling te geven in wat de Omgevingswet concreet voor de medewerker gaat inhouden.

Het project *Proces en Opleiding* geeft invulling aan de volgende minimale acties:

Minimale actie	3. Proces behandelen vergunningaanvragen en meldingen ingericht	Eis (juridisch)
Resultaat	Vergunningen en meldingen: Proces: Per 1-1-23 is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) voorbereid op de gewijzigde vergunningprocedure conform de eisen van de Omgevingswet. Hieronder valt het verwerken van een enkelvoudige en meervoudige aanvraag.	
Acties	- Opleiden medewerkers - Beschrijven van nieuwe werkwijze - ICT-voorziening gereed maken - Briefsjablonen herzien - Oefenen met nieuwe werkwijze	
Stakeholders	Medewerkers	
Datum gereed	December 2022	

Minimale actie	4. Kunnen beoordelen vergunningaanvragen	Eis (juridisch)
Resultaat	Vergunningen en meldingen: Beoordeling: Per 1-1-23 is het bevoegde gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om aanvragen voor omgevingsvergunningen te beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet.	
Acties	- Opleiden medewerkers - Beschrijven van nieuwe werkwijze - ICT-voorziening gereed maken - Briefsjablonen herzien - Oefenen met nieuwe werkwijze	
Stakeholders	Medewerkers	
Datum gereed	Oktober 2022	

Minimale actie	7. Vergunningverlening aangepast op de Wkb	Eis (juridisch)
Resultaat	Per 1-1-2023 dient de gemeente de vergunningverlenings- en meldingsprocessen betreffende bouwactiviteiten te hebben aangepast aan de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb). Dit omvat de inrichting van processen, de legesverordening, de informatievoorziening, de afspraken met uitvoeringsdiensten en private partijen en juridische/inhoudelijke aspecten.	
Acties	- Inrichten van de processen rondom de Wkb - Opleiden van medewerkers - Oefenen met nieuwe werkwijze	
Stakeholders	Medewerkers	
Datum gereed	Oktober 2022	

Minimale actie	8. Proces verkennen initiatief ingericht	<i>Eis (bedrijfsmatig)</i>
Resultaat	De gemeente heeft het proces verkennen initiatief ingericht, zodanig dat een volledig en betrouwbaar beeld wordt verkregen van het initiatief, van het draagvlak bij belanghebbenden en van de mogelijkheden van het bevoegd gezag om de benodigde vergunning(en) hiervoor te verlenen.	
Acties	- Beschrijven van procedure verkenning initiatief (principeverzoek) - Medewerkers opleiden (aandacht voor overgang van RO naar Vergunningverlening) - Aansluiten gebiedsgericht werken - Oefenen met nieuwe werkwijze	
Stakeholders	Medewerkers en Initiatiefnemers	
Datum gereed	December 2022	

Minimale actie	10. Kunnen opstellen en aanleveren vragenbomen vergunningcheck	<i>Advies</i>
Resultaat	De gemeente is in staat om toepasbare regels voor de vergunningcheck op te stellen en aan te leveren aan de landelijke voorziening, conform de daarvoor geldende standaard; Per 1-1-23 tenminste voor die activiteiten waarvoor het uitvoeren van een vergunningcheck nu ook al mogelijk is (gelijkblijvend dienstverleningsniveau).	
Acties	- Onderzoek naar onderwerpen waarvoor toepasbare regels noodzakelijk zijn - Opstellen toepasbare regels - Deze toepasbare regels verwerken in ICT-voorziening	
Stakeholders	Medewerkers en Initiatiefnemers	
Datum gereed	December 2022	

Minimale actie	11. Snelle dienstverlening voor topactiviteiten ingericht	<i>Advies</i>
Resultaat	De gemeente heeft processen voor snelle en simpele dienstverlening ingericht voor eenvoudige topactiviteiten (zoals eenvoudige verbouwingen in en om het huis, t.w. dakkapel, uitbouw, kappen etc.).	
Acties	- Inventariseren eenvoudige topactiviteiten - Beschrijven procedure - Werkproces implementeren in ICT-systeem - Opleiden medewerkers	
Stakeholders	Medewerkers en Ketenpartners	
Datum gereed	December 2022	

Minimale actie	12. Toezicht en Handhaving ingericht	<i>Eis (juridisch)</i>
Resultaat	De gemeente heeft toezicht en handhaving afgestemd op de bedoelingen en eisen van de Omgevingswet, in samenwerking met uitvoeringsorganisaties en andere bevoegd gezagen	
Acties	- Inventariseren onderdelen waarop T&H van toepassing is - Beschrijven procedure - Werkproces implementeren - Opleiden medewerkers - Oefenen met nieuwe werkwijze	
Stakeholders	College van B&W en Medewerkers	
Datum gereed	November 2022	

Minimale actie	13. Toezicht en handhaving aangepast aan de Wkb	<i>Eis (juridisch)</i>
Resultaat	Per 1-1-2023 dient de gemeente de toezichts-en handhavingsprocessen bij bouwactiviteiten te hebben aangepast aan de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb). Dit omvat de inrichting van processen, de informatievoorziening, de afspraken met uitvoeringsdiensten en private partijen en juridische/inhoudelijke aspecten.	
Acties	- Inrichten van de processen rondom de Wkb - Opleiden van medewerkers - Oefenen met nieuwe werkwijze	
Stakeholders	Medewerkers	
Datum gereed	December 2022	

Minimale actie	14. Kunnen wijzigen omgevingsplan	<i>Eis (juridisch)</i>
Resultaat	Als een gemeente een omgevingsplan wil wijzigen, dan stelt de gemeente deze wijziging per 1-1-23 vast conform de eisen van de Omgevingswet. Het gewijzigde deel van het plan voldoet aan de	

	provinciale instructieregels en aan de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De wijziging wordt met behulp van de geldende standaard ontsloten via DSO-LV.
Acties	- Opleiden medewerkers - Nieuwe software in gebruik nemen - Procedure opstellen voor wijziging omgevingsplan - Verkennen, aanpassen en toepassen provinciale instructieregels - Oefenen met nieuwe werkwijze
Stakeholders	Medewerkers en Ketenpartners
Datum gereed	December 2022

Minimale actie	15. Kunnen werken met tijdelijk omgevingsplan	<i>Eis (bedrijfsmatig)</i>
Resultaat	Per 1-1-23 is de gemeente in staat om te kunnen werken met het tijdelijk omgevingsplan (van rechtswege). De gemeente heeft zich hiervoor verdiept in de bruidsschat, het overgangsrecht en de wijze waarop het tijdelijk omgevingsplan geraadpleegd kan worden in het DSO-LV. Daarnaast heeft de gemeente de bestaande 'planvoorraad' opgeschoond en – voor zover nodig geacht – de oude bestemmingsplannen geactualiseerd in ruimtelijkeplannen.nl.	
Acties	- Opleiden medewerkers - Nieuwe software in gebruik nemen - Pilots uitvoeren - Opschonen bestaande planvoorraad op regelgeving - Inventariseren conflicterende regelgeving - Plannen plaatsen op RuimtelijkePlannen.nl - Oefenen met nieuwe werkwijze	
Stakeholders	Medewerkers en ketenpartners	
Datum gereed	December 2022	

Minimale actie	20. Monitoring en evaluatie ingericht	<i>Advies</i>
Resultaat	De gemeente heeft monitoring & evaluatie afgestemd op de bedoelingen en eisen van de Omgevingswet.	
Acties	- Inventariseren onderwerpen die gemonitord en geëvalueerd moeten worden - Beschrijven procedure - Borgen monitoring en evaluatie - Gemeenteraad (en mogelijk provincie) jaarlijks op de hoogte brengen van de voortgang - Integreren in jaarplannen werkvelden	
Stakeholders	College, medewerkers	
Datum gereed	December 2022	

Minimale actie	21. Kunnen uitvoeren gedecentraliseerde bodemtaken	<i>Eis (juridisch)</i>
Resultaat	Per 1-1-23 heeft de gemeente afspraken gemaakt over de overdracht van bodemtaken, de regels en de bijbehorende middelen vanuit de provincie en is in staat om de overgedragen taken uit te (laten) voeren.	
Acties	- Afspraken maken rondom de bodemtaken	
Stakeholders	Medewerkers en ketenpartners	
Datum gereed	Juli 2022	

Minimale actie	22. Kunnen toepassen procedures en regels voorkeursrecht en onteigenen	<i>Eis (juridisch)</i>
Resultaat	Per 1-1-23 kan de gemeente de procedurele wijzigingen van het voorkeursrecht toepassen, zoals beschreven in de aanvullingswet grondeigendom.	
Acties	- Het implementeren van de procedure 'onteygenen' - Opleiden medewerkers om met de procedure te kunnen werken	
Stakeholders	College van B&W en Medewerkers	
Datum gereed	December 2022	

Minimale actie	23. Kunnen toepassen procedures en regels kostenverhaal	<i>Eis (bedrijfsmatig)</i>
Resultaat	Per 1-1-23 heeft de gemeente de procedures en (reken)methoden voor kostenverhaal geïmplementeerd, zoals beschreven in de aanvullingswet grondeigendom.	
Acties	- Het implementeren van rekenmethoden voor kostenverhaal - Opleiden van medewerkers om met de tool te werken	
Stakeholders	Medewerkers	
Datum gereed	December 2022	

Minimale actie	24. Legesmodel, mandaatregelingen en verordening planschade aangepast	Eis (bedrijfsmatig)
Resultaat	De gemeente heeft haar legesmodel, de mandaatregelingen en de procedureverordening planschade aangepast op de situatie per 1-1-23.	
Acties	- Verkennen welke leges aangepast of nieuw beschreven moeten worden - Schrijven en aanleveren gemeenteraad - Nieuwe leges uitrollen in organisatie	
Stakeholders	Gemeenteraad, College van B&W en Medewerkers	
Datum gereed	December 2022	

Project: Informatievoorziening

Een belangrijk middel om de doelstellingen van de Omgevingswet te realiseren is een goede digitale ondersteuning. Hiertoe wordt het Digitaal Stelsel voor de Omgevingswet (DSO) ontwikkeld. Voor de gebruiker heeft het DSO straks de vorm van één digitaal loket: het nieuwe Omgevingsloket. Via dit loket moeten initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel kunnen inzien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving. Aansluiting op het DSO is verplicht, waarbij allereerst de belangrijkste bestaande gebruikerstoepassingen worden geïntegreerd:

- Ruimtelijkeplannen.nl (de geometrische verbeelding van omgevingsdocumenten)
- Omgevingsloket Online (OLO, voor het indienen van vergunningsaanvragen)
- Activiteitenbesluit Internet Module (AIM, voor het doen van meldingen).

Het project *Informatievoorziening* geeft invulling aan de volgende minimale acties:

Minimale actie	2. Kunnen ontvangen van aanvragen en meldingen	Eis (juridisch)
Resultaat	Vergunningen en meldingen / Techniek: Per 1-1-23 is het bevoegd gezag (en/of de uitvoeringsorganisatie) in staat om conform de daarvoor geldende standaard een aanvraag of melding (art. 14.1 Ob) vanuit de landelijke voorziening te ontvangen.	
Acties	- Implementatie ICT-voorziening - Aansluiting op DSO - Ketenintegratie DSO	
Stakeholders	Medewerkers en Ketenpartners	
Datum gereed	Oktober 2022	

Minimale actie	5. Kunnen aanleveren indieningsvereisten	Eis (juridisch)
Resultaat	Vergunningen en meldingen: Indieningsvereisten: Per 1-1-23 stellen provincie, waterschap en gemeente de informatie beschikbaar die nodig is om een aanvraagformulier in de landelijke voorziening samen te kunnen stellen, waarin ook de door hen gestelde indieningsvereisten zijn meegenomen.	
Acties	- Onderzoeken wat de indieningsvereisten voor de gemeente zijn - ICT-systeem hierop inrichten - Medewerkers trainen	
Stakeholders	Medewerkers	
Datum gereed	Oktober 2022	

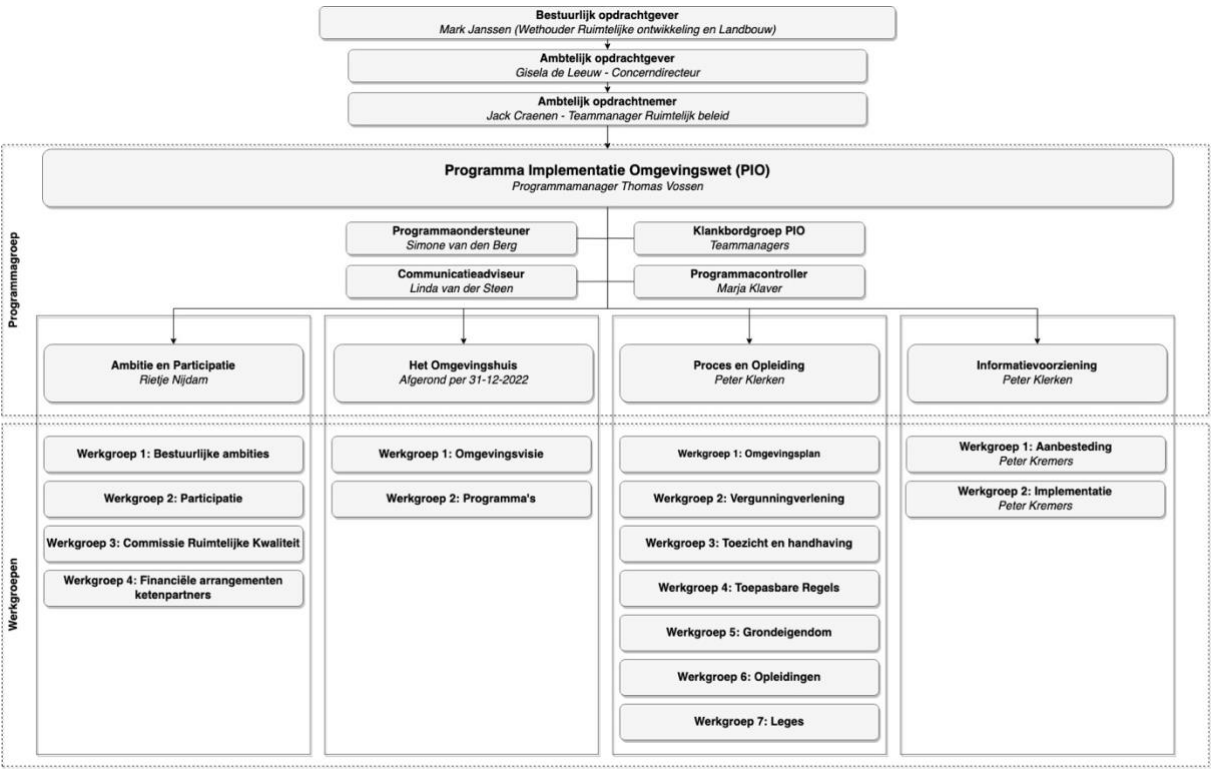
Minimale actie	26. Verstrekken informatie over de Omgevingswet	Eis (bedrijfsmatig)
Resultaat	De gemeente (en uitvoeringsorganisatie) kan burgers en bedrijven voorzien van correcte en begrijpelijke informatie over de Omgevingswet.	
Acties	- Inventariseren waarover gecommuniceerd moet worden - Communicatieplan schrijven die faciliterend is aan de opgave - Uitvoeren communicatieplan	
Stakeholders	Medewerkers, Inwoners en Initiatiefnemers	
Datum gereed	December 2022	

5. Programmaorganisatie

Het programma kent vanwege de omvang een complexe bestuurlijke en organisatorische context. Een sobere en strakke programmaorganisatie is randvoorwaardelijk voor goede sturing op voortgang, middelen en kwaliteit. Ondanks een langere doorlooptijd door het verschuiven van de implementatiedatum naar 1 januari 2023, is het noodzaak samen de stap te maken van denken naar doen.

Organogram

Een goede programmaorganisatie zorgt voor eenduidige sturing en duidelijke communicatielijnen. Dit helpt om focus te houden op de inhoudelijke resultaten en de realisatie hiervan. Het is essentieel dat alle betrokkenen zich hieraan conformeren. De programmaorganisatie is in onderstaande afbeelding schematisch weergegeven.

Rollen en verantwoordelijkheden

Het programma kent een heldere structuur met rollen en verantwoordelijkheden. Naast deze reguliere structuur kan het nodig zijn een flexibele schil samen te stellen van mensen die op afroep bereid zijn om ondersteuning te bieden. Zij worden benaderd vanwege specifieke kennis en kunde die bruikbaar is/kan zijn voor het programma.

Rol	Wie	Verantwoordelijkheid
Bestuurlijk opdrachtgever	Mark Janssen (Wethouder Ruimtelijke ontwikkeling en Landbouw)	Bestuurlijk opdrachtgever en eindverantwoordelijk voor de tijdige implementatie van de Omgevingswet. Zorgt voor voldoende middelen om het programma uit te kunnen voeren. Borgt dat bestuurlijke besluiten vlot worden genomen en dat colleges en raden aangehaakt blijven.
Ambtelijk opdrachtgever	Gisela de Leeuw (Concerndirecteur)	Ambtelijk eindverantwoordelijk. Regelt capaciteit en budget voor het programma en faciliteiten die vanuit de lijn beschikbaar moeten worden gesteld.
Ambtelijk opdrachtnemer	Jack Craenen (Teammanager Ruimtelijk Beleid)	Dagelijks aanspreekpunt en klankbord voor de programmamanager. Stuurt en bewaakt op de afgesproken resultaten en zorgt voor de verbinding naar directie, management en bestuurlijk opdrachtgever. Stuurt bij indien resultaten in gevaar dreigen te komen. Staat geen changes toe op het programma zonder advies van de programmagroep, besluit van de

		ambtelijk opdrachtgever en waar nodig bestuurlijk opdrachtgever. Bewaakt afstemming met de lijnorganisaties en zorgt dat issues die in de lijnorganisaties spelen niet belemmerend zijn/worden voor de programmavoortgang.
Programma-manager	Thomas Vossen	Zorgt dat het programma en de 27 acties worden uitgevoerd. Dagelijkse aansturing en facilitering van de projectleiders en eventuele ingehuurde expertise. Informeert opdrachtnemer proactief en escaleert indien nodig. Voorzitter van de programmagroep die gevormd wordt door de programmamanager, programmaondersteuner en projectleiders.
Programma-ondersteuner	Simone van den Berg	Ondersteuning bij de dagelijkse gang van zaken op zowel programma- als projectniveau. Bewaakt acties en afspraken en faciliteert in het gebruik van de beschikbare ICT-voorzieningen (Trello, MS365)
Programma-controller	Marja Klaver	Ziet toe op de financiële administratie en financiële verantwoording van PIO. Is daarnaast sparringpartner voor de programmamanager m.b.t. inkoop, contracten en facturering. De programmacontroller voorziet maandelijks in een financiële voortgangsrapportage.
Communicatie-adviseur	Linda van der Steen	Ondersteunt PIO bij interne en externe communicatie. Verantwoordelijk voor planning rondom nieuwsbrieven, webinars en overige communicatieuitingen.
Klankbordgroep	Janneke Vermeulen (TM Vergunningverlening a.i.) Jean-Paul Ruyters (TM Ruimtelijke ontwikkeling) Nora Kramer (TM Ondersteuning VTH) Jack Craenen (TM Ruimtelijk beleid) Ingrid Berghuis (TM VTH)	Klankbord voor het programma en belangrijke stakeholder voor op te leveren resultaten. Verantwoordelijk voor draagvlak en te leveren capaciteit vanuit de lijnorganisatie.
Projectleider	<i>Ambitie en Participatie:</i> Rietje Nijdam <i>Het Omgevingshuis:</i> N.v.t. <i>Proces en Opleiding:</i> Peter Klerken <i>Informatievoorziening:</i> Peter Klerken	Onder leiding van de programmamanager, maar wel zelfstandig samen met de projectgroep zorgen voor de realisatie van zijn/haar project. Faciliteert projectgroepleden. Proactief communiceren met programmanager; tijdig informeren bij (dreigende) stagnatie. Gestructureerd en projectmatig werken en voortgang inzichtelijk maken voor programmamanager en andere betrokkenen. Zorgt voor afstemming met de andere projecten binnen het programma. De juiste mensen erbij betrekken qua kennis, competenties en t.b.v. draagkracht in de organisatie.
Leden projectteam en werkgroep-voorzitter	In alle projecten worden projectmedewerkers benoemd uit diverse disciplines en specialismen	In verband met de omvang van PIO is gekozen om inhoudelijke thema's binnen een project te bundelen in een werkgroep. Onder leiding van de projectleider, maar wel zelfstandig leiden van de werkgroep en projectactiviteiten uitvoeren. Proactief communiceren met projectleider; tijdig informeren bij (dreigende) stagnatie.
Leden werkgroep	In alle werkgroepen worden leden van de werkgroep benoemd uit diverse disciplines en specialismen.	Onder leiding van de projectleider en/of werkgroepvoorzitter uitvoeren van projectactiviteiten. De werkzaamheden zijn specifiek gericht op een thema.

Overlegstructuur

Focus aanbrengen én vasthouden is het devies. Met respect voor ieders rol in het programma. Communicatielijnen moeten duidelijk zijn, zodat geen ruis ontstaat door een wildgroei aan meningen, signalen en vragen. Dit is verwarrend en vormt een risico voor de realisatie van de programmaresultaten. Daarom is het van belang om heldere afspraken te maken over de overleg- en rapportagestructuur en de spelregels die we hanteren. Onderstaande structuur wordt niet doorkruist; we houden elkaar scherp op naleving en spreken elkaar erop aan als iemand afwijkt.

Rollen	Wie	Overleg, verslaglegging en frequentie
Opdrachtnemer, Programmamanager en programmaondersteuner	- Jack Craenen - Thomas Vossen - Simone van den Berg	Tweewekelijks vindt het Voortgangsoverleg PIO plaats. Gezamenlijke agendering en vastlegging van afspraken en acties op het Trello bord Opdrachtnemersgroep PIO
Programmamanager, communicatieadviseur, projectleiders en programmaondersteuner	Programmamanager - Thomas Vossen Communicatieadviseur - Linda van der Steen Projectleiders - Rietje Nijdam - Peter Klerken Programmaondersteuner - Simone van den Berg	Wekelijks overleg Programmagroep PIO o.l.v. de programmamanager. De voortgang en samenhang van de projecten wordt doorgenomen. Agendapunten, acties en afspraken worden door de programmagroep vastgelegd op het Trello bord Programmagroep PIO . Behalve de programmagroep PIO heeft ook de opdrachtnemer toegang tot dit bord.
Klankbordgroep, programmamanager, programmaondersteuner en projectleiders	Klankbordgroep - Janneke Vermeulen a.i. - Nora Kramer - Jack Craenen - Ingrid Berghuis - Jean-Paul Ruyters Projectleiders - Rietje Nijdam - Peter Klerken Programmaondersteuner - Simone van den Berg	Elke vier weken Klankbordgroep PIO o.l.v. de programmamanager. De klankbordgroep wordt bijgepraat over de stand van zaken van PIO en meegenomen in resultaten of ontwikkelingen die betrekking hebben op de lijnorganisatie.
Projectleiders en projectleden / werkgroepvoorzitters	Projectleiders - Rietje Nijdam - Peter Klerken Projectleden / werkgroepvoorzitters	Gedurende de looptijd van het programma vindt per project Tweewekelijks een Projectoverleg plaats. Acties en besluiten worden vastgelegd en waar nodig verwerkt in de Implementatieplanning PIO .
Werkgroepvoorzitters en werkgroepleden	Projectleden / werkgroepvoorzitters Werkgroepleden (n.t.b.)	Gedurende de looptijd van een werkgroep vindt naar behoefte een Werkgroepoverleg plaats. Acties en besluiten worden vastgelegd en waar gecommuniceerd met betreffende projectleider en verwerkt in de Implementatieplanning PIO .
Betrokkenen	Collega's, Werkgroepen Land van Cuijk i.o., ketenpartners, inwoners	Het overleg met deze betrokkenen wordt naar eigen inzicht en behoefte gedurende de doorlooptijd van het programma gepland. Van alle overleggen vindt centrale verslaglegging plaats.

Werkafspraken

Door de omvang, complexiteit en de vele belanghebbenden bij uitvoering van het programma, is het maken van duidelijke werkafspraken cruciaal. Het aanscherpen of herzien van onderstaande afspraken is enkel mogelijk in overleg tussen de opdrachtnemer en programmamanager.

- Vragen of suggesties vanuit de organisaties, ketenpartners, inwoners en eventueel de pers komen centraal binnen bij de programmamanager. Vragen die de programmamanager niet zelf kan beantwoorden, worden door hem/haar voorgelegd aan de opdrachtgever. Als het verzoek niet kan wachten tot het tweewekelijkse voortgangsoverleg, dan stuurt de programmamanager een app/mail naar het aanspreekpunt met verzoek om op korte termijn te reageren (besluit nemen/richting geven).
- Bij meningsverschillen worden alle meningen/invalshoeken besproken, door de programmamanager samengevat, geëvalueerd op kansen en bedreigingen en indien de programmagroep er samen niet uitkomt neemt de programmamanager een besluit, passend binnen de kaders van dit programmaplan. De programmamanager draagt de verantwoordelijkheid en schakelt op naar de opdrachtnemer en/of

opdrachtgever indien nodig. De projectleiders, projectleden en werkgroepleden conformeren zich aan deze werkwijze en passen dezelfde systematiek toe binnen hun projecten.

- Programmamanager verstrekt opdrachten aan leveranciers enkel na akkoord van opdrachtnemer.
- De programmamanager is verantwoordelijk voor communicatie naar de interne organisaties. De programmamanager stemt specifieke communicatiemomenten af in overleg met de opdrachtnemer.
- Voor externe communicatie krijgt het programma ondersteuning van een (externe) communicatieadviseur.
- Mocht blijken dat er behoefte is aan meer-, minder, of andersoortig overleg dan is het wijzigen van de overlegstructuur alleen mogelijk in overleg tussen opdrachtnemer en programmamanager.

Rapportage

Rapportage en verantwoording vindt op verschillende niveaus plaats:

- Het **college en de gemeenteraad ontvangt elk kwartaal een raadsinformatiebrief** over de voortgang van het programma. De programmamanager en opdrachtnemer zijn verantwoordelijk voor de voorbereiding van de raadsinformatiebrief, die na akkoord van de bestuurlijk opdrachtgever wordt verzonden.
- **Ambtelijk wordt de voortgang gemonitord volgens het principe 'Management by exception'.** Focus hierbij ligt enkel op de onderdelen die afwijken van de afgesproken kaders: planning, kwaliteit of financiën. De 27 actiepunten zijn verdeeld over de 4 projecten. Iedere twee weken maakt de projectleider de voortgang inzichtelijk in een zogenaamde stoplichtrapportage, door achter ieder actiepunt de status te noteren (groen=gereed of geen extra aandacht benodigd, oranje=bespreken, rood=urgent deadline verstreken of interventie noodzakelijk). Deze voortgangsrapportage wordt iedere twee weken besproken tijdens het Voortgangsoverleg PIO tussen opdrachtnemer en programmamanager.
- **Maandelijks levert de programmamanager een budgetrapportage aan bij de opdrachtnemer met daarin de verantwoording over de benutte middelen in euro's.** Bij eventuele afwijkingen worden deze (indien meer dan € 10.000,- cf. financiële verordening) meegenomen in de bestuurlijke rapportages (onderdeel van de reguliere P&C-cyclus). De Programmacontroller ondersteunt bij budgetbewaking en -rapportage.

6. Stakeholderanalyse

Bestuurlijke organisatie

De gemeenteraad stelt de kaders en het strategisch beleid van de gemeente vast en toetst en controleert of het college van B&W het beleid volgens afspraak en naar tevredenheid heeft uitgevoerd. In essentie blijft de rolverdeling tussen de gemeenteraad en het college van B&W na de inwerkingtreding van de Omgevingswet onveranderd. Wel krijgt het college van B&W meer bevoegdheden bij de uitvoering van het beleid en is de gemeenteraad nadrukkelijker belast met de hoofdlijnen en het toezicht op het beleidsproces. Met het bestaand raadsinstrumentarium (het indienen van amendementen, moties, schriftelijke/mondelinge vragen, interpellatie, recht van onderzoek en initiatief en de actieve informatieplicht van het college van B&W houdt de gemeenteraad zoals gebruikelijk gedurende het beleids- en besluitvormingsproces vinger aan de pols en stuurt in de gewenste ontwikkelrichting

De gemeenteraad van de gemeente Land van Cuijk zal na de invoering van de Omgevingswet twee beleidsdocumenten vaststellen: het Omgevingsplan (uiterlijk 2029) en de Omgevingsvisie (uiterlijk 2024). Ambities, kaders en lokale afwegingsruimte krijgen daarin een plek.

Ambtelijke organisatie

Medewerkers merken het meeste van de veranderende wetgeving. In de processen gaat enorm veel veranderen en er moet integraal worden gewerkt. Medewerkers bewegen van toetser achteraf, naar adviseur en facilitator aan de voorkant van het proces. Daarbij rekening houdend met de geldende beleidsprogramma's.

De medewerker zal door middel van inhoudelijke opleidingen de benodigde kennis van de Omgevingswet opdoen. Ook worden medewerker ondersteund bij de veranderende rol in houding en gedrag richting de initiatiefnemers en ketenpartners. Tijdens de implementatie is hier bewust veel aandacht voor.

Ook heeft het programma veel met ketenpartners te maken. Afstemming tussen de gemeente en haar partners is noodzakelijk (en wettelijk verplicht). Daarom is het goed in kaart brengen van processen met de nodige aansluitingen tussen de verschillende organisaties, een belangrijke randvoorwaarde voor succes. In de voorgaande periode zijn al diverse overleggen gevoerd en ook nu wordt dit in regionaal verband met ketenpartners opgepakt.

In **Bijlage 2** is per minimale actie aangegeven welke stakeholders bij welke actiepunten betrokken zijn.

7. Middelen

Raming investeringskosten

In onderstaand overzicht is op hoofdlijnen de eenmalige investering voor implementatie van de Omgevingswet weergegeven. Het overzicht omvat het programmabudget voor PIO. In **Bijlage 3** is een verdere detaillering van het programmabudget opgenomen.

	PIO breed	Ambitie en participatie	Het Omgevingshuis	Proces en opleiding	Informatie-voorziening	SUBTOTAAL
Kosten vóór herijking	€ 241.602			€ 8.895		€ 250.497
Externe inhuur	€ 413.440	€ 10.000	€ 31.500	€ 75.245	-	€ 530.185
Training en opleiding	-	-	-	€ 182.423	-	€ 182.423
ICT	-	-	-	-	€ 125.000	€ 125.000
Communicatiemiddelen	€ 15.000	-	-	-	-	€ 15.000
Programma- en projectkosten	€ 2.000	€ 1.000	-	€ 1.000	€ 1.000	€ 5.000
Onvoorzien	€ 33.533	€ 1.000	-	€ 7.000	€ 5.000	€ 46.533
TOTAAL	€ 705.575	€ 12.000	€ 31.500	€ 274.563	€ 131.000	€ 1.154.638

Urenraming

Onderstaand overzicht geeft op hoofdlijnen de urenraming voor PIO met onderliggende projecten weer. Hierbij gaat het enkel om werkzaamheden die na 1 april 2022 worden uitgevoerd. In **Bijlage 4** is een verdere detaillering deze urenraming opgenomen.

Onderdeel	Periode	Werkgroepen	Totaal
PIO Overstijgend	1 april 2022 t/m 1 jan 2023	n.v.t.	2.067
Project Ambitie en Participatie	1 april 2022 t/m 1 jan 2023	4	1.560
Project Het Omgevingshuis	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Project Proces en Opleiding	1 april 2022 t/m 1 jan 2023	7	4.814
Project Informatievoorziening	1 april 2022 t/m 1 jul 2022	1	1.448
TOTAAL			9.889

Uitgangspunten

- Inzet van de Programmamanager is geraamd op gemiddeld 24 uur per week.
- Programmaondersteuning is geraamd op gemiddeld 24 uur per week.
- Projectleider *Ambitie en Participatie* is geraamd op gemiddeld 24 uur per week. Projectleiding voor *Proces en Opleiding* en *Informatievoorziening* op 16 uur per week per project.
- Projectgroepleden fungeren tevens als werkgroepvoorzitter met een belasting van 8 uur per week.
- Werkgroepleden zijn geraamd op gemiddeld 4 uur per week.
- Opleidingen voor medewerkers in het kader van de Omgevingswet zijn niet in de urenraming opgenomen.

8. Risico's en beheersmaatregelen

In onderstaand overzicht zijn risico's en beheersmaatregelen opgenomen. Het programma stuurt hierop tijdens de uitvoering.

Risico	Beheersmaatregel
Overlegcultuur, met als gevolg dat onvoldoende vooruitgang wordt geboekt.	Elkaar scherp houden op, en helpen bij het realiseren van overeengekomen actiepunten. Waken voor onnodig veel overleg. Vasthouden aan programmatische aanpak, de afgesproken overleg- en rapportagestructuur en spelregels.
Bestuurlijke drukte als nasleep van de herindeling	Vasthouden aan programmatische aanpak, de afgesproken overleg- en rapportagestructuur en spelregels. Het programma verder zo plannen dat het merendeel van het werk, inclusief besluiten, voor 1 oktober 2022 zijn afgerond.
Meerdere teammanagers die samenwerken vanuit een klankbordgroep	Duidelijke afspraken maken over de aansturing van PIO. Het programmaplan is hierin leidend. In geval van verdeeldheid binnen de klankbordgroep volgt een memo met standpunten, ter voorbereiding op besluitvorming door de opdrachtgever.
Onvoldoende budget en uren	Voldoende middelen beschikbaar stellen of ambitieniveau bijstellen voorafgaand aan het herijkte programma. Gedurende het programma blijven focussen op vooral de noodzakelijk onderdelen van de implementatie.
Kwalitatief en/of kwantitatief onvoldoende bemensing van de programmagroep, projecten of werkgroepen.	Projectgroepleden en werkgroepleden in voldoende mate vrijspelen uit de lijnorganisatie. Projectgroepleden melden zich tijdig bij de programmamanager indien er druk ontstaat tussen reguliere werkzaamheden en inzet t.b.v. het project.
Ondersteunende ICT niet tijdig operationeel	In de eerdere fase van PIO is software aangeschaft die nog niet volledig is ontwikkeld. De datum van 1 juli 2022 dient als deadline voor overdracht naar beheer. Functioneel beheer met daarbij incidentmanagement en gebruikersondersteuning dienen voor deze overdracht naar beheer georganiseerd te zijn.
Medewerkers zijn onvoldoende toegerust	Een adequaat opleidingsprogramma aanbieden. Daarbij is het een verplicht onderdeel voor de medewerkers die gaan werken met de nieuwe Omgevingswet
Inwoners en ketenpartners worden onvoldoende betrokken bij het programma: gebrek aan draagkracht	Aansluiting zoeken bij Kernendemocratie. Daarbij van buiten naar binnen denken en werken tijdens de uitvoering van het programma. In de projecten zowel inwoners als ketenpartners een rol geven.
Medewerkers willen niet mee in de verandering	In gesprek gaan, achterliggende reden(en) onderzoeken, drempels waar mogelijk wegnemen en mensen wijzen op hun verantwoordelijkheid. Tevens kan in de tweede helft van 2022 een opleiding gericht op gedrag en houding onderdeel uitmaken van het project <i>Proces en Opleiding</i> .

Bijlage 1: Minimale acties Omgevingswet (Versie 4.0 / augustus 2021)

De VNG heeft een overzicht uitgewerkt van de minimale voorbereidingen die een gemeente gedaan moet hebben om met ingang van 1 januari 2023 te werken volgens de Omgevingswet. Deze 27 minimale acties vormen het vertrekpunt voor PIO. De actiepunten zijn in deze bijlage genoemd (rechtstreeks overgenomen uit de VNG-publicatie, waarbij 1 januari 2022 is gewijzigd in 1 januari 2023). Deze actiepunten zijn een nadere detaillering van de resultaten zoals genoemd in hoofdstuk 2 en worden in *Implementatieplanning* geoperationaliseerd.

1. Ambities, strategie, aanpak en financiën bepaald

De gemeente heeft de ambities, strategie en aanpak voor de invoering van de Omgevingswet bepaald en de financiële consequenties in beeld gebracht.

Gemeenten krijgen door de Omgevingswet meer bestuurlijke afwegingsruimte. Daarnaast liggen er keuzes hoe het instrumentarium van de Omgevingswet in te zetten en de wijze waarop en het tempo waarin de Omgevingswet wordt ingevoerd. Daarbij dienen de financiële consequenties van de Omgevingswet in beeld te worden gebracht. De VNG adviseert deze keuzes op korte termijn expliciet te maken, omdat ze gevolgen hebben voor het verdere traject. Geadviseerd wordt om daarbij ook een planning op te stellen voor de door de raad te nemen besluiten; een overzicht van noodzakelijke raadsbesluiten is opgenomen in de roadmap.

2. Kunnen ontvangen aanvragen en meldingen

Vergunningen en meldingen: Techniek: Per 1-1-23 is het bevoegd gezag (en/of de uitvoeringsorganisatie) in staat om conform de daarvoor geldende standaard een aanvraag of melding (art. 14.1 Ob) vanuit de landelijke voorziening te ontvangen.

Voor de continuïteit van de dienstverlening moet de gemeente (en/of de uitvoeringsorganisatie) vanaf 1-1-22 aanvragen en meldingen vanuit DSO-LV kunnen ontvangen. Dit behelst ook aanvragen voor 'vooroverleg' of 'verkennen initiatief'; zie eis 8. DSO-LV biedt aanvragen en meldingen aan conform de STAM standaard. Dit is een ander koppelingsmechanisme dan bij het huidige Omgevingsloket Online. De gemeente dient de benodigde aanpassingen in de software te hebben gedaan. Daarnaast moeten zaaksystemen zijn ingericht conform Omgevingswet (zaaktypen en processen) en moeten deze overweg kunnen met het begrip milieubelastende activiteit (i.p.v. inrichting) en locatie.

3. Proces behandelen vergunningaanvragen en meldingen ingericht

Vergunningen en meldingen: Proces: Per 1-1-23 is het bevoegd gezag (en/of de uitvoeringsorganisatie) voorbereid op de gewijzigde vergunningprocedure conform de eisen van de Omgevingswet. Hieronder valt het kunnen verwerken van een eenvoudige en een meervoudige aanvraag.

De Omgevingswet stelt nieuwe eisen aan het proces van vergunningverlening. Belangrijke veranderingen zijn a) een verkorting van de beslistermijn voor de meeste aanvragen naar 8 weken, b) integraal besluit van meer sectoren dan nu. In bepaalde gevallen verandert het bevoegd gezag en/of advieschap van andere bestuurslagen. De bekendmaking van de verleende vergunning vindt ook na 1-1-23 nog plaats via DROP1. Gemeenten moeten processen en systemen aanpassen en hun medewerkers opleiden. Samenwerkingsafspraken met uitvoeringsorganisaties en ketenpartners moeten mogelijk worden bijgesteld (procesafspraken, taken bij meldings- en vergunningplicht, verkennen initiatief, toezicht en handhaving, adviestaken). Tenslotte moeten -als dit aan de orde is -de besluiten van de gemeenteraad inzake 'advies met instemming voor de raad' (bij de buitenplanse Omgevingsplanactiviteit) en 'verplichting tot participatie' in het proces worden verwerkt.

4. Kunnen beoordelen vergunningaanvragen

Vergunningen en meldingen: Beoordeling: Per 1-1-23 is het bevoegde gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om aanvragen voor omgevingsvergunningen te beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet.

De Omgevingswet brengt nieuwe juridische begrippen en kaders voor vergunningverlening. Er zijn twee grote wijzigingen in systematiek. In de milieuregelgeving wordt het begrip 'inrichting' losgelaten en komt het begrip activiteit daarvoor in de plaats. Bij een aanvraag moet beoordeeld worden welke activiteiten en regels in het besluit activiteiten leefomgeving van toepassing zijn. De tweede grote wijziging is het loskoppelen van de technische

bouwactiviteit (regels in het besluit bouwwerken leefomgeving) van de ruimtelijkbouwactiviteit (regels in de bruidsschat). Daarnaast komen er nieuwe rekenregels en normen voor geluid en verschuiven er bodemtaken van de provincie naar de gemeente. Bij gemeenten en uitvoeringsdiensten ligt een forse opgave om voor 2023 kennis en expertise op te bouwen over deze inhoudelijke wijzigingen. Juist in de overgangsfase is het daarbij heel belangrijk dat de gemeente zich een helder beeld verwerft welke aanvragen gedaan op welk moment moeten worden getoetst aan welke regels (bij zowel vergunningverlening als handhaving)! Immers: er zijn gerelateerde wetten die (nog) niet overgaan in de Omgevingswet. Ook kunnen regels verhuizen als gevolg van de stelselwijziging (van regeling-niveau naar AMvB of bruidsschat) Lokale verordeningen gaan stapsgewijs op in het nieuwe omgevingsplan, geheel of deels. Soms gelden daarbij de lokale aanvraagvereisten, soms zijn deze opgenomen in de bruidsschat, etc.

5. Kunnen aanleveren indieningsvereisten

Vergunningen en meldingen: Indieningsvereisten: Per 1-1-23 stellen provincie, waterschap en gemeente de informatie beschikbaar die nodig is om een aanvraagformulier in de landelijke voorziening samen te stellen, waarin ook de door hen gestelde indieningsvereisten zijn meegenomen.

De aanvraagformulieren in het DSO-LV zijn zogenaamde 'dynamische formulieren'. Deze formulieren worden opgebouwd met 'toepasbare regels', die gebaseerd zijn op de indieningsvereisten die zijn opgenomen in wet- en regelgeving. Als start wordt het DSO-LV gevuld met de toepasbare regels (de aanvraagformulieren dus) die zijn gebaseerd op de bruidsschat. Daarna dienen gemeenten de gewenste wijzigingen hierin zelf aan te leveren aan DSO-LV volgens de voorschreven standaard (STTR). Gemeenten dienen daarom in 2022 de hiervoor benodigde kennis op te bouwen en systemen (of diensten) te verwerven. Ook zijn afspraken nodig met de omgevingsdiensten over hun rol bij het opstellen van de indieningsvereisten en (indien gewenst) toepasbare regels. Daarnaast is van belang dat gemeenten in 2022 vragenbomen opstellen voor die vergunningchecks en meldingen die niet worden geleverd met de bruidsschat, maar die ze nu wel in OLO hebben (behouden gelijkblijvend dienstenniveau).

6. Gemeentelijke adviescommissie ruimtelijke kwaliteit ingesteld

De gemeente heeft een commissie ingesteld die in ieder geval tot taak heeft te adviseren over de aanvragen van een omgevingsvergunning voor een Rijksmonument (gemeentelijke adviescommissie).

Onder de Omgevingswet is een welstandscommissie (of een commissie ruimtelijke kwaliteit) alleen verplicht voor het toetsen van de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een Rijksmonument. Ook andere adviesrollen kunnen bij de commissie belegd worden. Gemeenten moeten zich voor 1-1-23 beraden op de gewenste invulling en inrichting van deze commissie.

7. Vergunningverlening aangepast op de Wkb

Per 1-1-2023 dient de gemeente de vergunningverlenings- en meldingsprocessen betreffende bouwactiviteiten te hebben aangepast aan de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb). Dit omvat de inrichting van processen, de legesverordening, de informatievoorziening, de afspraken met uitvoeringsdiensten en private partijen en juridische/inhoudelijke aspecten.

Het proces voor vergunningverlening voor bouwwerken wordt in tweeën opgeknipt: de ruimtelijk component (toets aan omgevingsplan en -veiligheid) loopt via de gemeente en de bouwtechnische component via een melding. Hiertoe wordt de papieren toets op het bouwplan vooraf vervangen door toetsing in de praktijk op het bouwwerk zoals gebouwd. De vergunninghouder wordt verplicht een onafhankelijke kwaliteitsborger in te schakelen die tijdens de bouw op conformiteit met de bouwtechnische voorschriften uit het Bouwbesluit toetst en verklaart of de getoetste onderdelen aan de voorschriften voldoen. Dit wordt bij private partijen belegd. Dit alles vraagt een aanzienlijk aantal wijzigingen in processen, legesverordening, competenties en informatievoorziening die de gemeente in 2022 dient te implementeren.

8. Proces verkennen initiatief ingericht

De gemeente heeft het proces 'verkennen initiatief' ingericht zodanig dat een volledig en betrouwbaar beeld wordt verkregen van het initiatief, van het draagvlak bij belanghebbenden en van de mogelijkheden van het bevoegd gezag om de benodigde vergunning(en) hiervoor te verlenen.

Het proces 'verkennen initiatief' gaat vooraf aan het indienen van de definitieve vergunningaanvraag. Effectief inrichten van dit proces is noodzakelijk voor het kunnen halen van de 8-weken-termijn bij (complexe) vergunningaanvragen. Hierbij moeten alle betrokken stakeholders worden aangehaakt, mogelijkheden en alternatieven verkend, alle benodigde informatie verzameld en een betrouwbare inschatting van de haalbaarheid zijn gemaakt. De omgevingstafel is een door VNG geadviseerde en in de praktijk beproefde methode om hieraan invulling te geven.

9. Participatie bij initiatieven ingericht

De gemeente heeft de minimaal noodzakelijke processen en werkwijzen voor participatie bij initiatieven ingericht.

Participatie is één van de belangrijke aspecten van de Omgevingswet en kan op veel ambitieniveaus vorm krijgen. Participatie is niet verplicht bij omgevingsvergunningen (behoudens de door de raad aan te wijzen buitenplanse omgevingsplanactiviteiten) en kent geen vormvereisten. De gemeente dient enkele belangrijke zaken, zoals benoemd in de roadmap, te regelen voor 2023. NB: uit de motie Nooren (11 februari 2020) vloeit voort dat gemeenten, liefst voor inwerkingtreding van de Omgevingswet, participatiebeleid moeten vaststellen. Daarin wordt vastgelegd hoe participatie wordt vormgegeven en welke eisen daarbij gelden.

10. Kunnen opstellen en aanleveren vragenbomen vergunningcheck

De gemeente is in staat om toepasbare regels voor de vergunningcheck op te stellen en aan te leveren aan DSO-LV, conform de daarvoor geldende standaard; Per 1-1-23 tenminste voor die activiteiten waarvoor het uitvoeren van een vergunningcheck nu ook al mogelijk is (gelijkblijvend dienstverleningsniveau).

Met de vergunningcheck kunnen burgers en bedrijven eenvoudig checken of een vergunning nodig is, in eerste instantie voor topactiviteiten. Het aanbieden van een vergunningcheck per 1-1-23 is geen juridische verplichting. Het behouden van het huidige dienstverleningsniveau is wel bestuurlijk overeengekomen. Dit betekent dat vragenbomen moeten worden gemaakt voor alle activiteiten waarvoor nu in het OLO een vragenboom bestaat. Een deel van deze vragenbomen wordt meegeleverd met de bruidsschat en valt daarna onder gemeentelijk beheer. Een klein deel moet door de gemeente zelf opgesteld worden.

11. Snelle dienstverlening voor topactiviteiten ingericht

De gemeente heeft processen voor snelle en simpele dienstverlening ingericht voor eenvoudige topactiviteiten (zoals eenvoudige verbouwingen in en om het huis, t.w. dakkapel, uitbouw, kappen etc.).

De Omgevingswet heeft onder andere ten doel het verbeteren van de dienstverlening. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar veel uitgevoerde (vaak kleine) initiatieven, vooral worden ondernomen door burgers en MKB. De wet biedt kansen om dergelijke initiatieven vergunningvrij te maken (via Algemene Regels) en daar waar vergunningen nodig blijven is het de uitdaging om de processen zo snel en simpel mogelijk in te richten. De 'snelserviceformule' biedt een concrete aanpak om deze doelstelling vorm te geven.

12. Toezicht en Handhaving ingericht

De gemeente heeft toezicht en handhaving afgestemd op de bedoelingen en eisen van de Omgevingswet, in samenwerking met uitvoeringsorganisaties en andere bevoegd gezagen.

De Omgevingswet heeft op uiteenlopende wijzen consequenties voor toezicht en handhaving. Zo is er vaker sprake van algemene regels en zorgplichten. Zorgplichten kunnen zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk worden gehandhaafd. Een overtreding van een gedoogplicht is onder de Omgevingswet strafbaar te stellen. De mogelijkheden voor de bestuurlijke boete zijn uitgebreid. Prioriteringsbeleid mag een formele reden zijn om niet te handhaven en tenslotte kunnen bevoegdheden worden overgedragen aan een ander bestuursorgaan. Deze veranderingen zullen deels effect hebben vanaf 1-1-23 – als gevolg van de wet, AMVB's en Regeling – en deels in de jaren daarna door nieuwe (typen van) regels in de omgevingsverordening en het omgevingsplan. Dit vraagt aanpassingen van organisatie, processen en systemen, in samenwerking met uitvoeringsorganisaties en andere bevoegd gezagen. De gemeente moet zich hier in 2022 een beeld van vormen.

13. Toezicht en handhaving aangepast aan de Wkb

Per 1-1-2023 dient de gemeente de toezichts-en handhavingsprocessen bij bouwactiviteiten te hebben aangepast aan de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb). Dit omvat de inrichting van processen, de informatievoorziening, de afspraken met uitvoeringsdiensten en private partijen en juridische/inhoudelijke aspecten.

De Wet kwaliteitsborging betekent een groot aantal veranderingen bij toezicht en handhaving inzake bouwactiviteiten. De gemeente blijft verantwoordelijk voor het toezicht op de bestaande bouw en omgevingsveiligheid en blijft het bevoegd gezag. Bouwtoezicht voor categorie-1 bouwwerken wordt echter primair belegd bij private kwaliteitsborgers. De toets op het bouwplan vooraf wordt vervangen door toetsing op het bouwwerk zoals gebouwd. De gemeente toetst niet meer inhoudelijk aan bouwtechnische voorschriften, maar controleert of de opdrachtgever werkt meteen toegelaten, geschikt instrument en een onafhankelijke kwaliteitsborger. De Wkb voert daarbij ook verschillende aanpassingen door in het Burgerlijk Wetboek om de positie van de opdrachtgever te versterken. Dit alles vraagt een aanzienlijk aantal wijzigingen in processen, competenties en informatievoorziening die de gemeente in 2022 dient te implementeren.

14. Kunnen wijzigen omgevingsplan

Als een gemeente een omgevingsplan wil wijzigen, dan stelt de gemeente deze wijziging per 1-1-23 vast conform de eisen van de Omgevingswet. Het gewijzigde deel van het plan voldoet aan de provinciale instructieregels en aan de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De wijziging wordt met behulp van de geldende standaard ontsloten via DSO-LV.

Gemeenten beschikken op 1-1-23 over een tijdelijk omgevingsplan van rechtswege. Het wijzigen hiervan moet volgens de regels van de Omgevingswet. Dit betekent dat wijzigingen moeten voldoen aan de instructieregels van rijk en provincie, maar ook aan andere kaders vanuit wet -en regelgeving. Denk aan: wat mag in het omgevingsplan, welke omgevingswaarden mag de gemeente zelf stellen, waar is maatwerk op rijksregels mogelijk etc. Bij het maken van een omgevingsplan nieuwe stijl krijgen gemeenten te maken met een aantal beleidsvernieuwingen rond met name geluid. Zo zullen de huidige geluidproductieplafonds van (spoor)wegen en gezoneerde industrieterreinen in omgevingswaarden in het omgevingsplan moeten worden opgenomen en zijn de rekenregels aangepast. Ook de systematiek voor externe veiligheid verandert: in het nieuwe omgevingsplan komen zogenaamde aandachtsgebieden. De wijzigingsbesluiten (en de daaraan voorafgaande voorbereidingsbesluiten) moeten volgens de nieuwe standaard (STOP/TP) aan de LVBB (en daarmee indirect aan DSO-LV) worden aangeboden. Dit vraagt nieuwe ICT-systemen. Het is van belang dat gemeenten zich hierop voorbereiden voor 1-1-23.

15. Kunnen werken met tijdelijk omgevingsplan

Per 1-1-23 is de gemeente in staat om te kunnen werken met het tijdelijk omgevingsplan (van rechtswege). De gemeente heeft zich hiervoor verdiept in de bruidsschat, het overgangsrecht en de wijze waarop het tijdelijk omgevingsplan geraadpleegd kan worden in het DSO-LV. Daarnaast heeft de gemeente de bestaande 'planvoorraad' opgeschoond en – voor zover nodig geacht – de oude bestemmingsplannen geactualiseerd in ruimtelijkeplannen.nl.

Elke gemeente krijgt van rechtswege het tijdelijk omgevingsplan: de verzamelde bestaande ruimtelijke plannen aangevuld met de bruidsschat -regels die van het Rijk overgaan naar gemeenten. Om hiermee goed te kunnen werken moet de gemeente de inhoud van de bruidsschat doornemen en oefenen met het nieuwe omgevingsloket, waarin de bruidsschat en ruimtelijke plannen naast elkaar getoond worden. Gemeenten kunnen de bruidsschat nog even ongemoeid laten, maar kunnen ook besluiten om die, vanaf 1-1-23, te vervangen door eigen regels in het nieuwe omgevingsplan. Het advies is om daar in 2022 over na te denken. Daarnaast raden we aan om voor 2023 de bestemmingsplannen 'op te schonen'.

16. Plan(ning) gemaakt voor een nieuw omgevingsplan

De gemeente heeft keuzen gemaakt over de uitgangspunten, structuur en insteek van het nieuwe omgevingsplan. Daarbij is ook bepaald in welke stappen en in welk tempo het nieuwe omgevingsplan wordt opgesteld. Eén en ander in lijn met de kaders vanuit rijks- en provinciale regelgeving en vastgelegd in een met de raad afgestemd plan van aanpak.

De gemeente heeft tot 1-1-2029 de tijd om het tijdelijke omgevingsplan om te vormen tot een omgevingsplan dat voldoet aan de bedoeling van de Omgevingswet. Dit is in de meeste gemeenten een proces van jaren. Daarom is het verstandig om nu te beginnen met oriënterende en voorbereidende stappen. Relevant hierbij is dat wanneer het langer duurt om te komen tot het nieuwe omgevingsplan dit tot gevolg heeft dat een langere periode het oude regime (tijdelijk omgevingsplan) en nieuwe regime (nieuw omgevingsplan) naast elkaar bestaan, hetgeen de lijnorganisatie belast. Daarom wordt geadviseerd in het plan te sturen op een zo kort mogelijke periode voor het opstellen van het nieuwe omgevingsplan. Het is daarnaast van belang om de kaders vanuit rijksregulering en de provinciale verordening goed te bestuderen; provinciale instructieregels kunnen bijvoorbeeld betekenen dat sommige onderdelen van het omgevingsplan al (ruim)voor 2029 vastgesteld moeten zijn (denk aan klimaatadaptatie, energietransitie etc.).

17. Programma luchtkwaliteit vastgesteld

Per 1-1-23 beschikken die gemeenten die daartoe verplicht zijn over een vastgesteld programma luchtkwaliteit.

In het Besluit kwaliteit leefomgeving is een omgevingsnorm voor luchtkwaliteit opgenomen. Gemeenten waar deze norm overschreden wordt, moeten per 1-1-23 een vastgesteld programma luchtkwaliteit hebben.

18. Kennis vergaard over kerninstrument programma

De gemeente heeft haar programma('s) vastgesteld en (zodra mogelijk) gepubliceerd via DSO-LV.

Het programma is een belangrijk kerninstrument dat een rol vervult als verbindend instrument tussen omgevingsvisie en het omgevingsplan. De VNG adviseert om tijdig kennis op te bouwen over dit kerninstrument, aangezien de wijze waarop de gemeente het programma in wil zetten van invloed is op het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan.

19. Omgevingsvisie in voorbereiding

De gemeente heeft wezenlijke stappen gezet in het formuleren van een integrale omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet, en heeft besloten of zij gebruik maakt van de gelijkstellingsbepaling, welke regelt dat een voor 1-1-23 vastgestelde omgevingsvisie ook na '23 blijft gelden als omgevingsvisie.

De verplichting om een gebiedsdekkende omgevingsvisie te hebben geldt vanaf 1-1-24. De doorlooptijd voor het opstellen van een omgevingsvisie en de besluitvorming is echter vaak lang. Daarom is het zinvol om hiermee nu te beginnen. De gemeente kan op deze wijze leren hoe zij het instrument omgevingsvisie wil inzetten en bovendien helpt duidelijkheid over de omgevingsvisie bij het opstellen van het omgevingsplan. Indien een gemeente voor 2022 reeds beschikt over een omgevingsvisie kan ze gebruik maken van de zogenaamde 'gelijkstellingsbepaling'. In dat geval geldt een omgevingsvisie die is vastgesteld voor 2023 daarna ook als een omgevingsvisie. Indien een gemeente na 1-1-23 een omgevingsvisie vaststelt, dient deze bekendgemaakt en beschikbaar gesteld te worden via de LVBB.

20. Monitoring en evaluatie ingericht

De gemeente heeft monitoring & evaluatie afgestemd op de bedoelingen en eisen van de Omgevingswet.

De Omgevingswet heeft op uiteenlopende wijzen consequenties voor monitoring. Deels per 1-1-23 als gevolg van wet- en regelgeving op landelijk niveau en deels (in toenemende mate) in de jaren daarna door nieuwe (typen van) regels in de omgevingsverordening en het omgevingsplan. Dit vraagt aanpassingen van organisatie, processen en systemen in samenwerking met uitvoeringsorganisaties en andere bevoegd gezagen. In het bijzonder dient hierbij –vanuit het aanvullingsspoor geluid –aandacht te zijn voor monitoring van geluid: dit moet structureel en fijnmaziger worden ingericht. Er komen daarnaast nieuwe normen en meetwaarden (dit betekent anders meten). Bij gebiedsontwikkeling wordt een preventieve geluidstoets verplicht. Tevens komt er de verplichting geluidsbelastingkaarten te bepalen, gekoppeld het omgevingsplan. Deze moeten landelijk worden ontsloten via de Cvvgg, naar verwachting per 2023.

21. Kunnen uitvoeren gedecentraliseerde bodemtaken

Per 1-1-23 heeft de gemeente afspraken gemaakt over de overdracht van bodemtaken, de regels en de bijbehorende middelen vanuit de provincie en is in staat om de overgedragen taken uit te (laten) voeren.

Als gevolg van de aanvullingswet bodem gaat een aantal bodemtaken over van de provincie naar de gemeente. (29 gemeenten voeren deze taken nu al uit). Dit betreft onder meer onderzoek en regelgeving van bodemsanering. De gemeente dient afspraken te maken met de provincie over de overdracht van deze taken en de bijbehorende middelen en zich voor te bereiden op de uitvoering ervan. Hierin dienen ook de betreffende uitvoeringsorganisaties te worden betrokken.

22. Kunnen toepassen procedures en regels voorkeursrecht en onteigenen

Per 1-1-23 kan de gemeente de procedurele wijzigingen van het voorkeursrecht toepassen, zoals beschreven in de aanvullingswet grondeigendom.

Als een gemeente vanaf 1-1-23 een voorkeursrecht wil vestigen moeten procedurele en juridische wijzigingen zijn doorgevoerd. Dit betreft onder meer de van toepassing zijnde grondslagen, termijnen, etc. Hetzelfde geldt voor onteigeningen. Beide wijzigingen maken deel uit van de Aanvullingswet grondeigendom. Deze nieuwe regels moeten worden toegepast vanaf 1-1-23; de gemeente moet zich daarop in 2023 voorbereiden.

23. Kunnen toepassen procedures en regels kostenverhaal

Per 1-1-23 heeft de gemeente de procedures en (reken)methoden voor kostenverhaal geïmplementeerd, zoals beschreven in de aanvullingswet grondeigendom.

De Omgevingswet (aanvullingswet grondeigendom) betekent aanzienlijke wijzigingen voor kostenverhaal. Dit wordt gekoppeld aan nieuwe instrumenten. Daarnaast veranderen de grondslagen, de kostensoortentabel en de procedurele vereisten en termijnen. Zeer belangrijk is tenslotte dat verandert welke kosten de gemeente kan verhalen. De nieuwe regels moeten worden toegepast vanaf 1-1-23; de gemeente moet zich daarop in 2022 voorbereiden. Ook is het verstandig om bij trajecten die nu in voorbereiding zijn te kiezen of de gemeente kostenverhaal wil inzetten onder het oude regime of juist onder het nieuwe.

24. Legesmodel, mandaatregelingen en verordening planschade aangepast

De gemeente heeft haar legesmodel, de mandaatregelingen en de procedureverordening planschade aangepast op de situatie per 1-1-23.

Aanpassingen door de stelselwijziging per 1-1-23 moeten in het legesmodel worden verwerkt. (Dit is een reguliere periodieke activiteit voor het team dat de legesverordening beheert.) Hierbij moet in ieder geval worden gekeken naar de milieubelastende activiteit, het bijbehorend bouwwerk, brandveilig gebruik, de gevolgen van de Wkb en (in een latere fase) de gevolgen van al dan niet dereguleren. Ook de mandaatregelingen dienen te worden aangepast, zoals dit algemeen gebruikelijk is bij de invoering van nieuwe wetgeving. Tenslotte moet worden gezien of en hoe de procedureverordening planschade wordt geactualiseerd ('nadeelcompensatie' onder de Omgevingswet).

25. Financiële arrangementen met uitvoeringsdiensten herzien

De gemeente heeft de financiële arrangementen met haar uitvoeringsdiensten herzien.

Het takenpakket van uitvoeringsdiensten verandert in veel gevallen per 1-1-23. De dienstverleningsovereenkomsten, samenwerkingsafspraken en financiële arrangementen met de uitvoeringsdiensten moeten hierop voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn aangepast. Belangrijke aandachts- en besprekpunten in dit kader zijn o.a.:

- Herintroductie van de milieuleges (misschien gaat de OD die heffen namens de gemeente);
- Wijzigingen omtrent de kleine bouw (gevolgklasse 0: deregulering, gevolgklasse 1 naar de Wkb);
- Wijzigingen in vermindering van gebruiksvergunningen / meldingen / informatieplicht, ook omtrent brandveiligheid;
- Wijzigingen in het basistakenpakket;
- Wijzigingen op basis van beleidskeuzes van de gemeente (ambities aangaande dienstverlening, deregulering, of juist lokaal maatwerk, bijvoorbeeld vanuit de bruidsschat)

26. Verstrekken informatie over de Omgevingswet

De gemeente (en uitvoeringsorganisatie) kan burgers en bedrijven voorzien van correcte en begrijpelijke informatie over de Omgevingswet.

Voorafgaand aan de invoering van de wet dienen burgers en bedrijven te worden geïnformeerd over de aanstaande wijzigingen. Gemeenten hebben hierin taken, aanvullend aan een geplande campagne van het Rijk. Daarnaast verstrekken gemeenten (en hun uitvoeringsorganisaties) via uiteenlopende kanalen informatie aan burgers en bedrijven over de procedures verbonden aan de wet, over de eisen die wet -en regelgeving stellen aan initiatieven, etc. Dit gebeurt zowel door middel van algemene voorlichting als in reactie op vragen. Alle communicatie uitingen (website, brochures, formulieren, standaardbrieven etc.) dienen per 1-1-23 te zijn aangepast.

27. Veranderopgave na 2022 bepaald

Gemeentebestuur, management en 'uitvoering' hebben een beeld van de verdere veranderopgave die voortvloeit uit de bedoeling van de wet en hebben op basis daarvan een aanpak gedefinieerd om de organisatie verder te laten groeien in de wijze waarop de Omgevingswet wordt uitgevoerd.

Voor het bereiken van onderliggende doelstellingen van de Omgevingswet is meer nodig dan invulling geven aan de minimeisen. De gewenste ontwikkeling vraagt niet alleen het 'technisch' aanpassen van regels, processen en werkwijzen, maar (vooral) om een verdergaande ontwikkeling van o.a. cultuur, vaardigheden, gedrag, gedeelde waarden. Het is van belang dat gemeenten de verdere organisatieontwikkeling vormgeeft en/of faciliteert. Deze ontwikkeling vraagt duurzaam aandacht tot 2029 (en wellicht daarna).

Bijlage 2: Overzicht stakeholders en minimale acties

Onderstaand overzicht maakt inzichtelijk welke stakeholders bij welke actiepunten betrokken zijn.

		Gemeenteraad	College van B&W	Medewerkers	DT en/of MT	Ketenpartners	Inwoners	Initiatiefnemer
1	Ambitie, strategie, aanpak en financiën bepaald	x	x		x			
2	Kunnen ontvangen van aanvragen en meldingen			x		x		
3	Proces behandelen vergunningaanvragen en meldingen ingericht			x				
4	Kunnen beoordelen vergunningaanvragen			x				
5	Kunnen aanleveren indieningsvereisten			x				
6	Commissie ruimtelijke kwaliteit ingesteld		x					
7	Vergunningverlening aangepast op de Wkb			x				
8	Proces verkennen initiatief ingericht			x				x
9	Participatie bij initiatieven ingericht	x	x	x			x	x
10	Kunnen opstellen en aanleveren vraagbomen vergunningcheck			x				x
11	Snelle dienstverlening voor topactiviteiten ingericht			x		x		
12	Toezicht en Handhaving ingericht		x	x				
13	Toezicht en handhaving aangepast aan de Wkb			x				
14	Kunnen wijzigen omgevingsplan			x		x		
15	Kunnen werken met tijdelijk omgevingsplan			x		x		
16	Plan(ning) gemaakt voor een nieuw omgevingsplan	x	x	x		x	x	x
17	Programma luchtkwaliteit vastgesteld	x	x	x				
18	Kennis vergaard over kerninstrument programma	x	x	x				
19	Omgevingsvisie in voorbereiding	x	x	x	x	x	x	
20	Monitoring en evaluatie ingericht		x	x				
21	Kunnen uitvoeren gedecentraliseerde bodemtaken			x		x		
22	Kunnen toepassen procedures en regels voorkeursrecht en onteigenen		x	x				
23	Kunnen toepassen procedures en regels kostenverhaal			x				
24	Legesmodel, mandaatregelingen en verordening planschade aangepast	x	x	x				
25	Financiële arrangementen met uitvoeringsdiensten herzien		x	x		x		
26	Verstrekken informatie over de Omgevingswet			x			x	x
27	Veranderopgave na 2022 bepaald		x	x	x			

Bijlage 3: Gedetailleerde kostenraming

Raming investeringskosten

In onderstaand overzicht is de eenmalige investering voor implementatie van de Omgevingswet weergegeven. Het overzicht omvat het programmabudget voor PIO. Dit overzicht is een verdieping van de in hoofdstuk 7 opgenomen kostenraming van het programmabudget.

	Begroting	Gefactureerd	Verplichting	Saldo	Mutatie
PIO Breed					
<i>Kosten tot 31-12-2020 (1^e fase PIO)</i>	€ 241.602	€ 241.602	€ -	€ -	
<i>Externe inhuur</i>	€ 413.441	€ 224.240	€ 189.200	€ -	+/- € 33.140
<i>Communicatiemiddelen</i>	€ 15.000	€ 560	€ -	€ 14.440	
<i>Programma en projectkosten</i>	€ 2.000	€ 1.228	€ -	€ 772	
<i>Onvoorzien</i>	€ 33.533	€ 2.244	€ -	€ 31.851	+/- € 19.797
Subtotaal	€ 705.575	€ 469.874	€ 189.200	€ 46.600	+/- € 52.937
Project Ambitie en participatie					
<i>Externe inhuur</i>	€ 10.000	€ 5.990	€ 2.590	€ 1.420	
<i>Programma en projectkosten</i>	€ 1.000	€ -	€ 400	€ 600	
<i>Onvoorzien</i>	€ 1.000	€ -	€ 0	€ 1.000	
Subtotaal	€ 12.000	€ 5.990	€ 2.990	€ 3.020	€ -
Project Het Omgevingshuis					
<i>Externe inhuur</i>	€ 31.500	€ 31.500	€ -	€ -	
<i>Programma en projectkosten</i>	€ -	€ -	€ -	€ -	-/- € 1.000
<i>Onvoorzien</i>	€ -	€ -	€ -	€ -	-/- € 2.500
Subtotaal	€ 31.500	€ 31.500	€ -	€ -	-/- € 3.500
Project Proces en opleiding					
<i>Kosten tot 31-12-2022</i>	€ 8.895	€ 8.895	€ -	€ -	
<i>Externe inhuur</i>	€ 75.245	€ 35.970	€ 37.345	€ 1.930	+/- € 35.245
<i>Training en opleiding</i>	€ 182.423	€ 3.430	€ 98.993	€ 80.000	-/- € 24.682
<i>Programma en projectkosten</i>	€ 1.000	€ -	€ -	€ 1.000	
<i>Onvoorzien</i>	€ 7.000	€ -	€ -	€ 7.000	
Subtotaal	€ 274.563	€ 48.295	€ 136.338	€ 89.930	+/- € 10.563
Project Informatievoorziening					
<i>Externe inhuur</i>	€ -	€ -	€ -	€ -	-/- € 60.000
<i>ICT</i>	€ 125.000	€ 47.374	€ 60.627	€ 17.000	
<i>Programma en projectkosten</i>	€ 1.000	€ -	€ -	€ 1.000	
<i>Onvoorzien</i>	€ 5.000	€ -	€ -	€ 5.000	
Subtotaal	€ 131.000	€ 47.374	€ 60.627	€ 23.000	-/- € 60.000
TOTAAL	€ 1.154.638	€ 603.033	€ 389.154	€ 162.450	€ 0

Uitgangspunten

- Alle genoemde kosten zijn exclusief BTW.
- Kosten van externe inhuur zijn opnieuw geraamd o.b.v. de periode tussen 1 april 2022 tot 1 januari 2023
 - Programmamanager 24 uur per week á € 95,-
 - Programmaondersteuner 24 uur per week á € 65,-
 - Communicatieadviseur 4 uur per week á € 80,-

- Het project Het Omgevingshuis is afgerond. De vrijgekomen € 3.500,- zijn Programmabreed toegevoegd aan de post 'Onvoorzien'.
- De kosten m.b.t. het Omgevingsplan (Casco-structuur, basisset regels, handreiking en routeplanner naar 2030) o.b.v. de offerte van BRO á € 29.995,- zijn toegevoegd aan het project Proces en Opleiding onder de post 'Externe inhuur'.
- De kosten voor het opstellen van nieuwe legesverordeningen o.b.v. de offerte van ANG á € 5.250,- zijn als 'Externe inhuur' bij het project 'Proces en opleiding' opgenomen.
- De kostenraming voor training en opleiding is bijgesteld n.a.v. het huidige opleidingstraject vanuit Bestuursacademie Nederland en een aanvullende opdracht m.b.t. serious gaming die wordt verstrekt aan Salsaparilla á € 8990,-. Een bedrag van € 80.000,- blijft over voor maatwerkopleidingen.
- De kosten voor 'Externe inhuur' onder het project Informatievoorziening á € 60.000,- blijken niet nodigen worden uitgesmeerd over andere posten in de programmabegroting.
- Onder Programma- en projectkosten valt het viertal van successen en mijlpalen, traktaties, bedankjes en andere zogenaamde 'werksfeerbevorderaars'.

Bijlage 4: Gedetailleerde urenraming

[illegible]